

MELOISEN SIETÄMÄTÖN KEVEYS

Olen syntynyt Helsingissä ja asunut koko ikäni Itämeren rannalla – tai oikeammin Suomenlahden rannalla. Siitä johtuu, että minäkuvani sisältää voimakkaan meren läheisyyden tunnun.

Lapsuudesta lähtien olen uinut, soutanut, melonut ja reissannut Itämerellä. Melontaharrastukseni kesti noin kaksikymmentä vuotta, ja sinä aikana tein lukuisia retkiä ympäri Ahvenanmaata ja pitkin Suomen rannikkoa. Olen päässyt merikotkan viereen, tapellut joutsenen kanssa, törmännyt haahkaparveen ja kaatunut myrskyssä. Kaikki mahdollinen mitä melojalle voi tapahtua on tapahtunut minulle. Kerron yhden tapauksen.

Eräänä myöhäistoukokuun päivänä lähdin Porkkalanniemestä melomaan päämääränä ensin eräs ulkoluoto ja sieltä avomeren kautta kohti Helsinkiä. Luodolla kävin uimassa, koska päivä oli aivan upea, vaikka vesi oli jäätävän kylmää. Sen jälkeen suuntasin kajakin keulan kohti Helsinkiä. Melottuani jonkun aikaa huomasin etelästä nopeasti lähestyvän valkoisen seinämän. Merisavu oli noussut yllättäen ja joidenkin minuuttien jälkeen meloin keskellä valkoista pilveä, jossa näkyvyys oli parikymmentä metriä. Huoli ei ollut kovin suuri, koska ranteessani oli aina kompassi ja tiesin suunnilleen mihin oli melottava. Huolesta tuli suuri, kun yhtäkkiä ympäriltäni alkoi kuulua matala, kumiseva jyske. Laiva! Mutta mistä päin se tulee? Jyske voimistui koko ajan. Yritin hahmottaa äänen suunnan, mutta se oli mahdotonta. Ääni kuului kaikkialta. Istuin hievahtamatta kajakissa ja odotin. Äänen ollessa voimakkaimmillaan oikealla edessä nousi tumma vuori. Valtava lautta lipui ohitseni. Kajakki nopeasti oikeaan asentoon kohtaamaan laivan nostattamat aallot. Laivan mentyä huomasin paleluni vaihtuneen voimakkaaseen hikoiluun – eikä tarvinnut tehdä muuta kuin istua kajakissa tekemättä mitään.

HETKIEN HUONE

Tartu hetkeen, elämä on ihmisen parasta aikaa.

Kahden elämänfilosofin, Horatiuksen ja Matti Nykäsen, lyömätön yhdistelmä.

Rakastan hetkeä. Sen ehdottomuutta. Sen katoavaisuutta ja sen konkretiaa. Hetki on se aika, jolloin kaikki aistihavainnot ovat todellisia ja havaittavissa. Hetki on oivallus ja ymmärrys olemassaolon mielekkyydestä tai mielettömyydestä. Hetkeen sisältyy kaikki. Se on ajan kulminaatiopiste, jossa mennyt ja tuleva kohtaavat. Se on ajan tapahtumahorisontti, josta ei ole paluuta menneeseen, ei pääsyä tulevaisuuteen.

Työhuoneenani oli vanha kaupan varasto yli kolmekymmenen vuoden ajan. Kamiinalla lämpiävä harakanpesä. Talvisin sain viiden tunnin lämmityksen jälkeen lämmön nostettua hädin tuskin kymmeneen asteeseen. Työskentelin pilkkihaalarissa, torimyyjän käsineet käsissä ja pipo päässä. Nousin aamuisin kuudelta lämmittämään vajaa. Puuta kului. Nyt ajateltuna se oli nostalgista aikaa, mutta sittenkin – työskentelyn hankaluus oli jatkuvan sadattelun aihe. Usein työpäiväni päättyi puolelta öin, väsyneenä ja turhautuneena. Miksi valitsin tällaisen tien?

Eräänä talviyönä pitkän ja rasittavan työpäivän jälkeen sammutin työhuoneen valot ja astuin talviyön pakkaseen. Vilkaistessani ylös taivaalle siellä hohti linnunrata. Pysähdyin tuijottamaan tähtikirkasta taivasta, uskomattomia etäisyyksiä, maailmankaikkeutta. Hetkessä kaikki oli itsestään selvää ja selkeää. Näinhän kaiken piti olla. Syvä varmuus, onni ja keveys kesti hetken, mutta siihen sisältyi kaikki, ymmärrys ja oivallus maailmasta ja olemassaolosta.

LAMPI ON SEKAISIN

– eli hikinen iltapäivä

Tiede pitää lammen vedet järjestyksessä. Taide sekoittaa ne.

Lampi on sekaisin perustuu kokemuksiini aktiivisena suunnistuksen harrastajana. Jos lammelle antaa vertauskuvallisen sisällön, se saattaa myös edustaa pään sisäistä elämää. Eli mikä lampi on sekaisin?

Oli kesäinen päivä, hikinen iltapäivä (Sidney Lumet: Dog Day Afternoon). Päätin suunnistaa lammelta toiselle päästäkseni välillä vilvoittelemaan veteen. Löysin syrjäisen pikku lammen, joka oli pohjaveden täyttämä suppa. Maavallien ja tiheän puuston ympäröimän lammen vesi oli kristallinkirkasta. Täydellisessä tyyneydessä veden pintaa ei voinut erottaa. Taivas heijastui lampeen ja maallinen horisontti katosi päästäni. Tuijottaessani lampeen olin avaruudessa vapaasti leijailmassa ympäröivän todellisuuden seinien tuolla puolen. Lammen pieneliöt vaelsivat tyhjyydessä. Oma keho tuntui aineettomalta. Lammen kuvajaisesta katsoi tuntematon ihminen. Pakottauduin veteen ja kaikki särkyi. Veden liike rikkoi lammen pinnan tyyneyden ja nostatti pohjasta mutapyörteitä. Hetkessä lumouksen tilalla oli tavallinen lampi, jonka vesi oli sekaisin.

En ryhdy purkamaan lammen vertauskuvia.

Silti täytyy kysyä –

Kuinka maailmankaikkeus on rajaton mutta äärellinen?

Ovatko tyyneys ja hiljaisuus sisaruksia?

Mitä on elämä yhdellä lauseella kerrottuna?

Onko mahdollista olla täydellisen onnellinen?

Mikä on markkinan moraali?

Mikä on puheen ja hiljaisuuden todellinen ero?

Millaista aikaa on ikuisuus?

Onko universumi yhden ihmisen elämä?

Miksi valo on kaikille erilaista?

Onko seisova vesi aina selkeää?